

теодицея, томістський раціоналізм та ін.), послідовники Н. поєднують томізм з окремими положеннями сучас. філософії (феноменології, філософ. антропології, фрейдизму та ін.). Гол. свою мету неотомісти (Маритен, Жильсон, ван Стеєнберг, Лотц та ін.) убачають у філософ. обґрунтуванні христ. віровчення, примиренні теології і філософії, синтезі раціонального й ірраціонального на основі вчення Ф.Аквінського. Неотомісти вважають, що філософія досягає лише відносної істини, абс. ж істину дає релігія. Істини науки, філософії і богослов'я оповідають про одне і те ж, але на різних рівнях. Почуття і людський розум осягають зовн. бік явищ, сутність яких може розкритися тільки в реліг. одкровенні. Наука вивчає матеріальний світ, але безсила проникнути у світ надприродний. Після II Ватик. собору (1962—1965) неотомістські тенденції посилилися в обґрунтуванні соціального вчення католицизму, поглибили його компромісний характер.

ЯП

Неоунія — нова унія, запроваджувана польс. рим.-католич. єпископатом на укр. і білорус. землях, що входили у 20—30 рр. 20 ст. до Польщі. Неоунія була схвалена Апостольською Столицею і здійснювалася під особистим контролем Пія XI. Рим.-католич. ієрархія негативно поставилася до залучення в цю акцію укр. греко-католич. духовенства. Блокування останніх з боку лат. польс. ієрархів пояснювалося спробою запобігти поєднанню унійної праці із «проукр. діяльністю». Своєрідність неоунії полягала у тому, що на західноукр. і західнобілорус. землях створювалася база майбутнього просування католицизму на Схід. Саме тому у неоунійних храмах мовою богослужіння залишалася церковнослов'янська. Офіц. назва неоунійної церкви — Католич. костюл східн. обряду. Найбільшим навч. закладом для підготовки неоунійних кадрів католицизму східн. обряду була створена у 1931 за ініціативою і коштом ватик. комісії «Про Русю» Дубнівська (м. Дубно на Рівненщині) Папська семінарія східн. обряду, також існували семінарії у Луцьку, Пінську, Вільно та Альбертіні на Гродненщині. Непопулярність католицизму східн. обряду (у 1928 на Волині

діяло не більше 10 неоунійних парафій) пояснюється тим, що акція навернення правосл. українців і білорусів у неоунію відбувалася в умовах ревідикації та пацифікації, що викликало гостре неприйняття православними такої форми єднання з рим.-католич. церквою.

СН

Неофіт (грец. *neophytos*) — у християнстві — новонавернення у віру; щойно охрещений послідовник вчення Христа; щойно висвячений у сан священник; щойно пострижений чернець. У широкому значенні — новонавернений до будь-якої релігії взагалі.

ГС

Неохристиянство — реліг. течія, що виникають у рамках традиц. християнства з метою приведення його до вимог часу. З серед. 20 ст. христ. Європа і Америка зіткнулися з появою численних відгалужень загальнохрист., євангелістського характеру, як правило, від протест. церков. Новоутворені церкви базуються на Біблії як основному віросповідному джерелі і на особі Ісуса Христа як центр. фігури своїх реліг. доктрин. Характерним для неохрист. груп є: критика ортодокс. християнства за відхід від первісних традицій; оголошення своєї церкви, секти виключно істинним, відроджувальним рухом еванг. християнства, навіть месіанським у спасінні Христової віри; досконале знання Біблії з дозволом вільного прочитання її і власними інтерпретаціями; піднесення останніх до рангу віросповідних джерел (додаткові писання, одкровення), авторитетніших часом за Біблію; визнання Ісуса Христа поруч із своїм лідером — керівником церкви, який вважається пророком, посланцем Бога. Н. від істор. християнства відрізняється своїм розумінням Трійці, природи Ісуса Христа, сутності Св. Духа, келка й раю тощо. В Україні Н. представлено 68 різноманітними харизматичними церквами, як правило, завезеними з-за кордону (Христ. місія «Еммануїл», «Лівобережна церква Христа», «Церква скелі», «Нове життя», «Боже слово», «Хвала і поклоніння» тощо). До Н. течій в Україні належать також Церква Ісуса Христа Святих останніх днів, Церква Єднання, Церква Христа, Но-